

1921

કોમલ
એક આનો.

સ્વદેશ કાવ્ય.

સન ૧૯૨૧.

આવૃત્તિ ૩.

પ્રત

૬૦૦૦.

૮૫૩૮

માતૃ સેવા.

અમે તો હિન્દના યુવક, #લડીશું હિન્દને માટે;
 અમે તો હિન્દના બાળક, મરીશું માતને માટે.
 નથી ડરતા નથી કરતા, અમે તો બનની પુરવા;
 અમોને ડર નથી કોનો, અમે જન્મ્યા છીએ મરવા.
 અમે આ યજ્ઞ આરંભ્યો, ગીતાના મંત્રને ગાઈશું;
 અમારા ગાંધીજી હોતા, બલીદાનો અમે થઈશું.
 અમે તો હિન્દના પુત્રો, જઈ વસવા સ્મશાનો છે;
 થયો અવતાર સ્વદેશી, આ હવે તો દ્વેષ શાનો છે.
 હવે આ હિન્દને કાળે, અમે હોળી લગાડીશું;
 અને તે માંહી હોમાઈ, અજબ જવાણ જગાડીશું.
 મહાભારત મચાવીશું, અમારા હિન્દને કાળે;
 સમર્પણ દેહતો કરશું, અમારા ધર્મને કાળે.
 અમે બદલો નથી ચાહતા, બનીશું ભોગ સૌ માટે;
 અમે તો ભોગના શોખી, અમારો ભોગ ન્યારો છે.
 અમે તો કર્મ યોગીઓ, નથી ફળની કશી પતા;
 તૃપાતો માતૃ સેવાની, અમે તૈયાર રહ્યો ચઢવા.

* અસહકારથી.

સંગ્રહ કરી છપાવનાર
 પુકસેલર નારણલાલ જદુલાલ,
 મુ. નડીયાદ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાખિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૫૩૫ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ સ્વદેશી કાવ્ય

વિષય ૬ - ૧૨૧

ભારતી સ્નેહ સંમીત.

બાલે હો સિત્ત સિત્ત અભિધાન,
એક દેહના ભાગ અમે બે હિન્દુ મુસલમાન—બાલે.
દેવ ભાવનું નામ કહો ક્યાં જ્યાં છે સર્વ સમાન,
ઈશ્વર એકજ નામ સિત્ત છે રામ અને રહમાન;
સર્વ ધર્મોનું એ ફરમાન,
સ્નેહનું સદા કરો સન્માન—એક.
વેદ કુરાન તથાં છે ચાલે સ્વતંત્ર ધર્મ વિધાન,
હિંદુ મુસલમાન હતાં “અમારો સ્વદેશ હિંદુસ્તાન”
અમે એકજ માના સંતાન,
અમારું બંધુ ભાવમાં ધ્યાન—બાલે.
મત્સર મદીરા તણ કરી લ્યો સ્નેહ મુધાનું પાન,
મુખ દુઃખે એકત્ર રહીને મેળવળે મહીમાં માન;
સિત્તતા હરનારી છે પ્રાણ,
એકમતા કરનારી કલ્યાણ—બાલે,
(હંકુર નારાયણ).

જ્યારે હિંદમાં સ્વદેશીનો મંત્ર વ્યાપક થશે ત્યારે એક
જાણી અંદર કરોડ માણસો હિંદના આર્થિક ઉદ્ધારની
આવી મેળવી લેશે.

(મહાત્મા ગાંધી).

અમે સત્યાગ્રહી ચેલા.

લેખક:-કલ્યાણજી વિહલભાઈ મહેતા.

બન્યા ગાંધી ગુરૂના, અમે સત્યાગ્રહી ચેલા,
 અમારી ટેક જાળવવા, મરી જવા થયા ચેલા.
 દીધો છે મંત્ર ગાંધીએ, સહીને જીતવું મરવું;
 સહીને દુઃખથી તરવું, ન દુઃખથી કદી ડરવું.
 નથી કેં દ્વેષ અંતરમાં, નથી ઘા મારવો સામે;
 સહીને જીતવાનો છે, અમારો ન્યાયનો દાવો.
 ન કરવું હાજી હા કદીયે, વસ્તુ જે અંતરે બીજું;
 ભલે શિર જાય તોયે શું? અમારે સત્ય તે કહેવું.
 ભલે જાજીરથી જકડે, વતન છે ખાલસા મુકે;
 જીલ્લમ અપમાનની ઝડીયો, ભલે અમ શિરપર વરશે.
 અમે ના દાસ લક્ષ્મીના, અમારી દાસીએ રહેશે;
 અમારા માનને માટે, ખુવારી છે બધી થાશે.
 તપાવે યા ડુખાવે કે, અમોને ભઠ્ઠીમાં બાળે;
 અમારે જીવવું મરવું, હવે ગાંધીજીના હાથે.
 શૂરો સેનાપતિ ગાંધી, અમારો સત્યનો કિલ્લો;
 અરજી શ્રદ્ધા અમારી છે, તૂટે ના તોપથી તૂટેયો.
 જગતમાં આસુરી શસ્ત્રો, થશે જીતાં પડી હેમં;
 છુટ્યાં જ્યાં સત્યનાં બાણો, અમારા રામનાં છાંડ્યાં.
 ધરો આખી કૃજ જાશે, મુણી સત્યાગ્રહી ટંકારં;
 ઉતરશે દેવ સ્વર્ગેથી, લઇને હાથમાં જયમાળ.

વન્દેમાતરમ્ સ્તોત્ર.

શુદ્ધ સુંદર અતિ મનોહર મંત્ર વન્દેમાતરમ્ ;
 મૃદુલ સુખકર દુખહારી મંત્ર વન્દેમાતરમ્ .
 મંત્ર યહ હૈ તંત્ર યહ હૈ જંત્ર વન્દેમાતરમ્ ;
 સિદ્ધિદાયક બુદ્ધિદાયક એક વન્દેમાતરમ્ .
 ઓજમય બલ કાંતિમય સુખ શાંતિ વન્દેમાતરમ્ ;
 મતિ પ્રદાયક અતિ સહાયક મંત્ર વન્દેમાતરમ્ .
 હરઘડી ઘરબાર હો હરનામ વન્દેમાતરમ્ ;
 હરદમ હમેશાં બોલીએ ગુરુમંત્ર વન્દેમાતરમ્ .
 જપીએ નિરંતર શુદ્ધ મનસે મંત્ર વન્દેમાતરમ્ ;
 સોતે સમય ખાતે સમય કલગાન વન્દેમાતરમ્ .
 આઠો પ્રહાર દીતમે રહે મૃદુતાન વન્દેમાતરમ્ ;
 મુખસે હૃદયસે રાતદીન હો બપ વન્દેમાતરમ્ .
 તેગસે શિરભી કટે ભુલો ન વન્દેમાતરમ્ ;
 મ્હોંતકી ઘડીઆં ગુંબદો નાદ વન્દેમાતરમ્ .
 જેલમે હો તો જપો શુભ બપ વન્દેમાતરમ્ ;
 બેડીયાં મંકાર દે શુભ તાન વન્દેમાતરમ્ .
 વિર ગાલી તોપકી હૈ આડ વન્દેમાતરમ્ ;
 તેગ બરછી કે લીયે હૈ હાલ વન્દેમાતરમ્ .
 કર્ણુકા દૃઢ કવચ હૈ એક રાખ વન્દેમાતરમ્ ;
 વિધે વિજયી શત્રુ વિજયી મંત્ર વન્દેમાતરમ્ .

(નાગપુર કેમ્પેસ.)

ભારત હમારા દેશ હૈ, હિત ઉસકા નિશ્ચય ચાહેગે;
 ઊસકે હિતકે કારણે, હમ કુછ ન કુછ કર જાયેગે.
 ભારત અમારી માતૃભૂમી, ઉસકાનકણ હમપર હૈ બહુત,
 ઊસકે મિશન કે લીયે, હમ કુછ ન કુછ કર જાયેગે.
 ભારત કે દુખપ્રદ અવનતિપર, કયોં ન અશ્રુ બહાવેગે,
 ઊનકે હટાનેકે લીયે, હમ કુછ ન કુછ કર જાયેગે.
 ધર્મવિદ્યા ઐર ધનસે, ઉન્નતિ ભારતકી હોવે,
 ઊસ ઉન્નતિ કે માર્ગમેં, હમ કુછ ન કુછ કર જાયેગે.
 સંસાર કે ઉદ્ધાર હેતુ, કૃણુ જન્મે જેલમાં,
 તોફિર ભલા કયોં ડરેગે, કુછ ન કુછ કર જાયેગે.
 ચાહે કિતને કષ્ટ હમકો, કયોં ન હો ઉસકે લિયે,
 સખ સહેગે મર મિટેગે, કુછ ન કુછ કર જાયેગે.
 (મુખ્ય કોંગ્રેસ.)

(સ્વરાજ્ય નાદ)

જય જય હિન્દ અમારો દેશ.

સ્વીકારો એજ જીવન આદેશ:—જય.

પ્રણવ મંત્ર એ વેદ સુત્ર એ દેવ તણો સન્દેશ,

ગેમી ઘોષથી ગગન ગજવો જય જય સ્વદેશ—જય૦

નમન અમ ભારત ચરણે આજ,

હમારૂં પુણ્યવંતુ એ સ્વરાજ્ય—નમન૦

હૃદય તંતુ ગુંથી આત્મ વિજ્ઞાનાં, ગાન સુણાવો આજ;

લક્ષીત કંઠથી મુખ્ય મંત્રએ, જપો સ્વરાજ્ય સ્વરાજ્ય—જય.

(સ્વનાથ.)

હમે સહુ ભારતનાં સંતાન.

રાગ-(સૌતુ' કરો કલ્યાણ દયાળુ પ્રભુ સૌતુ' કરો કલ્યાણ)

ભારતનાં સંતાન હમે સહુ ભારતનાં સંતાન...(૨)

ગાંધી કીમતુ અલી બીરાદરો (૨)

લાલ પાલ મુણુ ખાણુ—હમે.

મસહુર બાતુ' મિસીસ સરોજની (૨)

નીંડર રતન સમાન—હમે.

શ્રીમતી દેવી સરલા બીરાદરો (૨)

અસહકારમાં આગેવાન—હમે.

છે નસે નમ્રમાં લર્થુ હમારૂં (૨)

ભારત ગૌરવ માન—હમે.

ભારતનો ભાગ્યેદ્ય કરવા (૨)

તનુ મન ધન કુરબાન—હમે.

શીખ અને ગુરખા પ્રીતી પાડી (૨)

મરાઠા મુસલમાન—હમે.

પાઠ નીરંતર ઐક્યનો ભાષીશુ' (૨)

કરી બાંધુ સ્વમાન—હમે.

ગાંધી ગુરૂ મળી શીક્ષણ લક્ષ્યું (૨)

કરવા ઉદ્ય હિંદુસ્તાન—હમે.

અસહકારનું સત્ય શરણું મહી (૨)

દીપાવીશુ' હિંદુસ્તાન—હમે.

[ચોક્કસી જડલાલ]

હવે મને હિન્દ છે વહાલો.

રામ—(જમાનો તો બદલાયોરે).

પાચો મહારા ગુરુજીએ ખ્યાલોરે,

હવે મને હિન્દ છે વહાલોરે.

કૌવતહર કેળવણીએ કીધા, તન મન ધનથી ખુવાર;
માનાપમાનનું ભાન નહિ, બન્યા મુરખતા સરહાર,

કર્યો વધુ ઠાઘ જે કાળોરે—પાચો.

કોર્ટ-રજૂ ખેલે ચૂર વકીલો, જીભ તીખી તલવાર;
જીતે કે હારે ન નહાવું નીચોવવું, પહેલાં ભરે ઘરખાર;

ગુલામીની ગુંથે છે જાળોરે—પાચો.

ઘંટીનું પકાઉં ગળે લગાવીને, જીએ ખાલી કર્યું પેટ;
માંમાં માર્યો સુધારાના લાડનો, હુચો ન ઉતરે હેઠ,

ધર્તીગ એ ધારાનું ઢાળોરે—પાચો.

સત્યનું શસ્ત્ર ને શીળનું અક્ષર, શાંતિ સમી સજી ઢાલ;
આપ બળે જીતી મરવું કે તરવું, આજ કોણે દીઠી કાલ,

ખોટા બધા અન્ય છે ખ્યાલોરે—પાચો.

શોકત, મહમદ, ગાંધીને કીચલુ, સ્વાર્થ કર્યો બહીદાન;
હિન્દ તણા અજીમુલ હીરા એ, મંત્ર કહે બળવાન,

આહુતિ સ્વાર્થની આલોરે,

પડા પણ પાછા । ચાલોરે—પાચો. [જીગર].

જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.

રાગ-(ઝેર ગયાં ને વેર ગયાં વાળી કાળા કેર ગયા કરનાર).
હરે હરે હરે મહાદેવ પુકારો, અલ્લાહુ અકબર રહેમાન;
હિન્દુ મોસલીમ એક થઈને, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
આ ભૂમી આપણી દેશ આપણો, એ પર જાન કરો કુરબાન;
ત્રીસ કોટી ભારતનાં તનુએ, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
એક કુટુંબી ભાઈ આપણે, માતા ભારતનાં સંતાન;
હિન્દુ પારસી મુસલમાન સૌ, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
મંદિરને મસ્જિદ બને છે, ઈશ્વર કેરાં ઉંચાં ધામ;
ભાઈ ભાઈમાં ભેદ ન હોયે, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
એક નેકને એક ટેકથી, કરો એકતા કેર પાન;
રંગ રંગમાં સત્યાગ્રહ રેડી, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
ધમ ધમ ધમ ધમ ધરાં ધ્રુબવો, ફરકાવો ઉંચાં નિશાન;
સ્વરાજ્યના ડંકા ગગડાવી, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
દૈવી યુદ્ધના શાન્ત સૈનિકે, સ્થુળ બળતું હરવા અભિમાન;
સ્વાર્થજી કેરાં શસ્ત્ર સજીને, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
તલવારો બંદુક ભાણાથી, ઉંચાં છે આત્માનાં સ્થાન;
શરીર પડે પણ એતો અમર, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
વિજય માળ ભઈ સ્વર્ગમુંદરી, તત્પર છે કરવા સન્માન;
માતૃ વેદીમાં પ્રાણ અર્પિત, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.

મંદુલાલ નંદલાલ દેસાઈ.

ખીલાફતકે લીચે દુઆ.

ઇલાહી ભરોસા તેરા હર ઘડી હે,
 મુસલમાન પર એક મુસ્જીલ પડી હે—ઇલાહી.
 તુ મુસ્જીલકો હલકર તેરી સાંબઠી હે,
 નસાફકી ફાજે જો સામી ખડી હે—ઇલાહી.
 એ ખ્યાલ ઉનકે દીલમેં સોહોગા સખો રોજ,
 કે મુલતાનકા મુમલીક ખડા હે—ઇલાહી.
 ઇસે ખેંચ લેવેગે જો મીલકે બાહુમ,
 એ સેતાન કે દીલમેં આકર અડી હે—ઇલાહી.
 મગર યે નહિ જાનતે વો ખુદાયા,
 કે ઇમદાદ ઇનકો ખુદાકી ખડી હે—ઇલાહી.
 મુસલમાન આપસમેં તુમ એક હો જવ,
 ખુદા ફીરતો ઇમદાદ પર હરઘડી હે—ઇલાહી.
 મુસલમાન મીલકર જો કરતે દુવાયે,
 દુવા ઉનકી સમશીરસે ખડી હે—ઇલાહી.
 જલે દીલ જો મીલકર કરતે દુવાયે,
 વો આહે નહિ બલકે તોફે ખડી હે—ઇલાહી.
 મુસલમાનકા જો ચાહતે યુરાંહે,
 મુખ પર ઇનકે જો જ્ઞાનત પડી હે—ઇલાહી.
 અબ આગે ન કર શક્તે કુચ ઐમાર કમાતર,
 ખુદા ઇનકો યાલે મુસીબત ખડી હે—ઇલાહી.

(મોલવી અબદુલ્લા).

ખાદી-દેશની આખાદી.

- ખજાવી મોહને ખંસી, લાણાવ્યો પાઠ ખાદીનો; ૧
 સુતેલું હિન્દ જગાડીને, સુણાવ્યો મંત્ર ખાદીનો. ૨
 નીહાળી માલ પરદેશી, બન્યો તો દેશ દીવાનો;
 કરી જાદુ એ ગાંધીએ, કર્યો ગુલતાન ખાદીમાં. ૩
 ફસાઈ મોહના ફાંસે, બધો આ દેશ ચુસાયો;
 દયાએ મોહને લાવી, બતાવ્યો માર્ગ ખાદીનો. ૪
 જીવો સ્વરાજ્ય ખેંચાતું, સુતરના તાંતણે આવે;
 સુધરવા હિન્દનું લાવી, સ્વીકારો વસ્ત્ર ખાદીનાં. ૫
 ગઈ દેશન ભુલી જવો, ખીલવવા દેશની સિદ્ધિ;
 સપુત સંતાન ભારતના, કરો ઉદ્ધાર ખાદીનો. ૬
 થતો બરબાદ ના પૈસો, બધો આ દેશમાં રહેતો;
 હાજરો રંક કુટુંબો, કરે એશાન ખાદીનો. ૭
 રીસાઈ ગઈ બંધી લક્ષ્મી, કુસંપી હિંદ જાણીને;
 મનાવા લક્ષ્મી દુવીને, ધર્યો પોશાક ખાદીનો. ૮
 ઘણો રૂઝો ઘણો સાંઘો, ટકાડે ઘણો સાંઘો;
 પહોલા હિન્દને સારૂ, બલો પોશાક ખાદીનો. ૯
 ઘરોઘર રેંટીઆ દખી, વિદેશી મીલવાળાનાં,
 જળે છે હાય! હા હૈયાં, પહેરે હિંદ હવે ખાદી. ૧૦
 વિદેશી માલ પહેરીને, કરેલાં પાપ ધોવાને;
 હવે પસ્તાયલા હિન્દ, સ્વીકાર્યો વેશ ખાદીનો. ૧૧
 હશે જ્યાં પૂજ્ય એ ખાદી, ઘરે ત્યાં પુણું આખાદી;
 જાણું એ દેશનું આહો, સ્વીકારો વેષ ખાદીનો. ૧૨

ખીલાફતપે મોહબત.

ખીલાફતપે જાં કેા ફીદા કર રહે હય,
 જો હુકમે ખુદાહે અદા કર રહે હય;
 જો સરલી કટે તો ખીલાફત પે અપના,
 ચેહી હમ તો હકસે દુઆ કર રહે હય. ૧
 નખીલ ખખર લો હમારી કે અમતો,
 ચે ઝાલીમ બહોતહી જફા કર રહે હય;
 કીયા હમકો તીરે સીતમકા નીશાના,
 ચે કયા ખુબ બાયદા વફા કર રહે હય. ૨
 દીએ રંગ ફર ઝ્યાર સરલી કટાયે,
 ઝ્યાર ઇસચેલી હમ પર જફા કર રહે હય;
 કોમ હમસે પુછો તો હમ સાફ કહે દે,
 ખીલાફતપે દીલકો ફીદા કર રહે હય. ૩
 અજબ અપને કટવાયે હમને મગર વોહ,
 બફાકે ઈબજમે જફા કર રહે હય;
 બતાઇંગે હમ તુમકો આઇદા વોહ દીન,
 અલી કયા બતાયેકે કયા કર રહે હય. ૪
 દીખાદેંગે એક રોજ ઇસકા નતીજા,
 અલી હમતો આહો છુકા કર રહે હય;
 કે રૈયત નવાઝી કયસી હે ચારો,
 કે દર પરદા હમસે દગા કર રહે હય. ૫
 ખખર લો ખુદાશહ મદીને કે વાલી,

કે ઉમ્મત પે કયા કયા જફા કર રહે હય;
 રહે તક કયામત ખીલાફત સલામત,
 યે બજે ખુદાસે દુઆ કર રહે હય. ૬
 ખીલાફતકા હો બોલબોલા નઝીર અમ,
 ખુદાસે ચેહી હલતીબા કર રહે હય;
 ખીલાફતપે જાં કે ફીદા કર રહે હય,
 જો હુકમે ખુદાહે અદા કર રહે. ૭

વહાલા હિન્દને માટે.

હમો સહુ ભરત જુમીના બાળ, હમારો સમ-અગ્રાહ રખવાળ;
 તણ સુખ દુઃખની ફરકાવ, વહાલા હિન્દને માટે. ૧
 ખ્રીસ્તી હિન્દુ મુસલમાન, હમો સૌ એક માત સંતાન;
 લાગ્યું સ્વદેશ સેવા તાન, વહાલા હિન્દને માટે. ૨
 સમર્પિ પ્રાણ અને કાયા, નીલાવીશ હિન્દની માયા;
 ભલે જાયે જીવન દુનિયા, વહાલા હિન્દને માટે. ૩
 હૃદય અમ એકચથી ભરીશું, ધરમ સેદા તણ દબશું;
 સહન કરી સત્યથી ભડીશું, વહાલા હિન્દને માટે. ૪
 અલી બીરાદરોને ધન્ય, તણ વૃદ્ધ માતાને વતન;
 કર્યાં કષ્ટો બહુ સહન, વહાલા હિન્દને માટે. ૫
 અહાહા દેશ ભક્તિનાં, મોષેરાં વૃત્ત ઉજવવા;
 કરે દુરખાન તન મન ધન, માંખીણ દેશ દુઃખ હરવા. ૬

[ચોક્કસી જહુલાત].

જન્મ ભૂમિનું જય મંગળ.

જય મંગળ પ્રિય જન્મ ભૂમિનું ગજવીએ:-
 ભગીરથ સમ વિરલ વીર, ભારતી મુલર મુધીર,
 ઊર સમુદ્રને હિમાલયે ઉછાળીએ- જય.
 જનની અંક કુલીએ, ઝનુની રંગ ગીલીએ;
 આત્મભળ-જિજ્ઞાસથી બધું ઉજાળીએ- જય.
 સત્ય અર્થ સજ્જ થાઓ, વિજય વાવડો ઉડાવો;
 વીર ધર્મથી ધરા સદા ધુજાવીએ- જય.
 સત્યથી સચવાય સ્વત્વ, સમજીએ થઈ પ્રવૃત્ત;
 બુદ્ધિએ ઝુકુમી જંગ તો મચાવીએ- જય.
 ભુતળ ફેડી ફેડીએ, ઉડી જડા ઊખેડીએ;
 દારને દમામ દેશના જમાવીએ- જય.
 સ્થિતિ સમય સ્વીકારીએ, પ્રવૃત્તિ યજ્ઞ ચાલુએ;
 જાતને સ્વદેશ કાજ કાં ન હોમીએ- જય.
 માત દીન દુભાય છે, સપુત પીડા પીછાનીએ;
 દુધ દીપાવીએ, ઉમંગતે વધાવીએ- જય.
 દેશ સેવના સ્વધર્મ, અન્ય ન કર્તવ્ય કર્મ;
 આત્મભાવથી બધું પ્રભુમય પિછાનીએ-[લલિત] જય.

સ્વદેશગીતા- તૈયાર છે. કીમત એક આના. વેપારી-
 આને સસ્તા ભાવથી મળશે. તમારું
 સરનામું મોકલી આપો-જવાબ મારે રીપ્લાઈ કાર્ડ લખે.

સ્વરાજ્યની ચાવી.

ઘરોઘર રેંટીઆ રાખો, કહે છે મહાત્મા ગાંધી;
 સુતરને તાંતણે લઈશું, વીરા સ્વરાજ્યની સિદ્ધિ.—૧
 નથી લડવું નથી મરવું, નથી કાંઈ મારવા જવું;
 ભુપણ એ ખાદી પહેરીને, અસહકારી હવે બનવું.—૨
 શુભાખ્યા રેંટીઆ લાઇઓ, જામ્યો બ્રીટનનો પાયો;
 ગુલામી દુર કરવાને, પુનઃ એ રેંટીઆ આંખો.—૩
 સુદર્શન ચક્રના જેવે, વિજયના નાદ કરનારો;
 સકળ સિદ્ધિ એ દેનારો, રૂપાળો રેંટીઆ મહારો —૪
 શું એનો સ્વર છે મીઠો, રૂડું સંગીત ગાનારો;
 મહાત્માને ઘણો વહાલો, સુખી સ્વદેશ કરનારો.—૫
 કરો સહુ પાઠને પુંજ, અમારો રેંટીઆ રાજ;
 સજીવન રેંટીયો કરતાં, વાગ્યાં સ્વરાજ્યનાં વાજાં.—૬
 દયાળું, રેંટીઆ મહારો, ઘણાનાં પેદ ભરનારો;
 જગતમાં છે નહિ આવો, અમુલ્ય દાન દેનારો.—૭
 અમારા દેશનું ગૌરવ, સદા છે રેંટીઆ માંહી;
 વિસાયા રેંટીઆ જ્યારે, ભરાણી દેશનો માંહી.—૮
 ડરાવે દેવને દાનવ, એવો છે રેંટીઆ શુરો;
 વધારે દેશનું ગૌરવ, સગુણી રેંટીઆ રૂડો—૯
 હીરો કહે હાથ બેગીને, પધારો રેંટીઆ આપુ;
 તમારી સેવને ખાતર, કહેા તો પ્રાણને આપુ.—૧૦
 (હીરાલાલ)

બાળ યાચના.

(રાગ—અમ્મા મુઝે અચ્છીસી ટાપી દીસાદે.)

મા મને ખાદીની ટાપી અપાવો;
ખાદીની ટાપી અપાવો—મા મને.
ખાદીનું પહરણું, ખાદીની ધોતલી;
ખાદીની કંથા પહેરાવો—મા મને.
ખાદીનું ફરતર ખાદીના જોડા;
ખાદીથી સુંદર બનાવો.

(હા-ખાપુ-હા)—મા મને.

ખાપુ ગાંધીજીની દેશી નિશાળમાં;
સ્વદેશી ભણતર ભણાવો—મા મને.
પ્રીતે પ્રભુજીનાં ભજનો ગાતા;
રેંટીઓ રૂડા કંતાવો.

(હા-ભાઈ-હા)—મા મને.

સ્વરાજ્ય લેશું સુતરને તાંતણે;
ખાદીનો મહીમા ગવાયો.

(હા-બેટા-હા)—મા મને.

(દાસતરાય સુંદરજી દવે-મુંબઈ.)

વીર જાગા જાગોરે.

(રાગ—ખમાય-ત્રિતાલ.)

વીર ! જાગા જાગોરે.

હિન્દ રહત દુઃખથી હાથ, હૃદય તમ શું નવ ચિરાય ?
નાત રૂદન કયમ ખમાય,—સુજન જન જાગો જાગો રે.
જન વદન કરમ્યું હાથ,—અમલ બનેલ ધુજત પાય;
નર કહીન નવ રખાય,—શો સજેલ વાગોરે.

છિન્ન સિન્ન શી જણાય, અનુપમ માત હિંદ હાય !
 રાત દિન ક્ષીણ થાય, તદ્દપિ શુ' ન દાઝારે ?
 રિખત માત કયમ ઉઘાય, -ભવ્ય મનન કરી સદાય,
 અધમ દ્રેષ પરકી પાય, હિન્દ સૌખ્ય સાધારે.
 રમ્ય દિવ્ય દ્યો ઉપાય, - યતનમાં છે જીવ જાય;
 હામ તો પ્રભુજી સહાય, -વીર જગો જગારે.

[વસંતવિનાદી]

માતૃભૂમિની વંદના.

ઐ માતૃ ભૂમિ તેરે ચરણોમે' શિર નમાઉં;
 મેં ભક્તિ ભેટ અપની, તેરી શરણમે' લાઉં—ટેક.
 માથે પે તું હો ચંદન, છાતી પે તું હો માલમ;
 જીભ પે ગીત તું હો, મેં તેરા નામ ગાઉં—ઐ.
 જિસસે સપુત ઉપજે, શ્રી રામકૃષ્ણ જેસે;
 ઉસ તેરી ધુલીકોમૈં નીજ શીપ પે ચઢાઉ— ઐ.
 માની સમૃદ્ધ જસકી ધુલીકા પાન કરકે;
 કરતા હૈ માન તેરે ઉસ પૈરકો મનાઉ— ઐ.
 વે દેશ માનવાલે ચઢકર ઉતર ગયે સખ;-
 ગારે રહે ન કાલે તુઝકો હી એક પાઉ— ઐ.
 સેવામે' તેરી સારે ભેદાકો જીલ જાઉ—
 વહ પુણ્ય નામ તેરા પ્રતિદિન સુતું સુનાઉ— ઐ.
 તેરેહી કામ આઉ, તેરાહી મંત્ર ગાઉ;
 મન ઐાર રહે તુઝ પર બલિદાનમે' ચઢાઉ— ઐ.

તમારા દેશને માટે.

કશું ના થઈ શકે અમથી અરે ઓ ઓમ વદનારાં,
 જરાતો ભાગણી રાખો, તમારા દેશને માટે.
 ન-ભીરતા બતાવી દે, થયા કાં મુસ્ત ને એદી;
 જરા તો આંખ ઉઘાડો, તમારા દેશને માટે.
 પડયા જે કારમા ઘા તે, મુંગે મોંઢે સહન કરતાં;
 બહુ ઝિંધ્યા હવે જાગો, તમારા દેશને માટે.
 ભલે હો પારસી હિંદુ, અગર હોજો મુસલમાની;
 ધરો સમ ભાવના હૈડે, તમારા દેશને માટે.
 કરો જે કંઈ બને તે તે, વિસાસી દ્વેષને ઈર્ષા;
 તજ દે દંભ મગરૂબી, તમારા દેશને માટે.
 ધરોના ભાવના કોદી, તવંગર યા ગરીબીની;
 સમર્પો તન મન ધનને, સદાના દેશને માટે.
 ગણના તાપને ઠંડી, રૂઠ વર્ષા નહિ જાણ્યા;
 શીખી લો-પાઠ સ્વાર્થજ્ઞનો, તમારા દેશને માટે.
 ભુમિને આરમાનોને, કુળવી હાકથી દેતા;
 ગયા એ વીર નંર તે તો, સદાના દેશને માટે.
 મુખોને દહના ભોજે, કરી તે દેશની સેવા;
 ગયા જે જે બધા હીરા, સદાના દેશને માટે.
 તમારી જાતને માટે, તમારા આતને માટે;
 સદા સર્વસ્વ આપી દે, તમારા દેશને માટે.

(અરજી).

તૈયાર છે !

તૈયાર છે !

તૈયાર છે !

સ્વદેશ કાવ્ય.

સ્વદેશ ગીતા.

સ્વદેશ ભક્તિ.

ઉપરનાં દરેક પુસ્તકની કીંમત ફક્ત એક આનો છે.

છુટક મંગાવનારે ત્રણે પુસ્તકની કીંમત તથા પોષ્ટેજ મળી ફક્ત ચાર આનાની પોષ્ટની ટીકાટો મોકલવી.

દરેક શહેરમાં તથા રેલવેમાં ફરનારા ફેરીઆઓને પાંચ સાંઈ કમીશન આપવામાં આવશે. દુકાં મુકીમાં માસીક ફેરીઆ પચાસનો નફો સહેલાઈથી મળી શકશે.

ગામમાં આખરદાર એજ ટો જોઈએ છીએ.

ફેરીઆથી ઓછી કીંમતનું વી. પી. મોકલવામાં આવશે નહિ, તથા માટે રીપ્લાય કાર્ડ લખો.

છુટક તથા જથ્થાબંધ પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું

યુકસેલર જદુલાલ નારણદાસ,

મુ. નડીઆદ.

ઉપરનાં ત્રણે પુસ્તકો નીચેને ઠેકાણેથી મળશે.

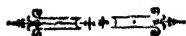
શ્રી લક્ષ્મીવિજય પ્રિ. પ્રેસ (આન્ય),

ડે. નગરશેઠની માર્કીટ, રતનપોળ—અમદાવાદ.

જસમાઈનનો !

આયોડાઈડ

સારસાપેરલા.

લોહી સુધારનારી સૌથી સરસ દવા તરીકે
માઈનનો સારસાપેરલા ઘણોજ અકસીર છે. કેળ
અંતમાં કુટુંબમાં તેજ વપરાય છે. ડાક્ટરો તે
લલામણુ કરે છે. પ્રમેહ, ચાંદી, વિસ્ફોટક, ગંડગુ
દોડ, ખસ, હરાજ સધીવા, બિગેરે રોગોમાં તેનો
ઘણોજ વપરાય છે. કીમત માત્ર રૂ
પી. રૂ. ૧૦ અને ત્રણ સીસી વી. પી. થી

જસમાઈન એજન્સી,

મુ. ચોન્ટ નડીઆદ. (ગુજરાત)

શ્રી લક્ષ્મીનિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ (લાન્સ) માં
સચચંદ છગનલાલે છપી. ડૉ. નજરશીની મારફતે
નં. ૩૦, રતનપોળ—અમદાવાદ.

